

Spis treści

WPROWADZENIE	11
I. PRYWATYZACJA JAKO ZJAWISKO EKONOMICZNE	17
1. Pojęcie i typologia prywatyzacji	17
1.1. Geneza prywatyzacji, doświadczenia światowe	17
1.2. Pojęcie prywatyzacji, sektor prywatny w gospodarce	19
1.3. Kwestia równoprawnego traktowania różnych sektorów własności	22
1.4. Metody, techniki i ścieżki prywatyzacji	23
1.4.1. Sprzedaż akcji poprzez publiczną ofertę	25
1.4.2. Sprzedaż akcji inwestorowi prywatnemu	26
1.4.3. Sprzedaż przedsiębiorstwa państwowego bądź jego mienia	26
1.4.4. Wykup przedsiębiorstwa	27
1.4.5. Dzierżawa i/lub kontrakty menedżerskie z opcją wykupu	28
2. Przesłanki efektywnościowe i cele prywatyzacji	28
2.1. Efektywność gospodarki prywatnej	28
2.2. Efektywność produkcyjna i alokacyjna, problem ryzyka	30
2.3. Motywy, cele i formuły działań prywatyzacyjnych	32
2.4. Cele i efekty polskiej prywatyzacji	34
2.5. Koszty społeczne prywatyzacji	38
3. Uwagi terminologiczne	39
3.1. Przedsiębiorstwa państwowe i ich przekształcenia własnościowe	39
3.2. Spółki leasingujące i spółki pracownicze	40
II. SYSTEM PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W POLSCE	42
1. Państwo a działalność gospodarcza — rys historyczny	42
2. Przedsiębiorstwa państwowe w II Rzeczypospolitej	45

2.1. Zakres i funkcjonowanie sektora państwowego	45
2.2. Komerccjalizacja przedsiębiorstw państwowych	48
3. Przedsiębiorstwa państwowe w latach 1945–1981	50
3.1. Okres do 1956 r.	50
3.2. Zmiany funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych po 1956 r.	54
3.3. Nadzór nad przedsiębiorstwami państwowymi	56
4. Ustawa o przedsiębiorstwach państwowych, jej znaczenie i skutki	60
4.1. Uwagi ogólne	60
4.2. Szczególne cechy ustawy	62
4.3. Ważniejsze nowelizacje ustawy w ramach systemu realnego socjalizmu	65
4.4. Zmiany podstaw prawnych funkcjonowania przedsiębiorstwach państwowych w ramach systemu rynkowego	68
5. Funkcjonowanie przedsiębiorstw państwowych pod rządami ustawy z 1981 r.	72
5.1. Nadzór nad przedsiębiorstwami państwowymi	72
5.2. Dane liczbowe	74
5.3. Przedsiębiorstwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa	77
5.4. Sytuacja przedsiębiorstw państwowych po reformie centrum gospodarczego	79
5.5. Podsumowanie	81
6. Komerccjalizacja i funkcjonowanie skomerccjalizowanych przedsiębiorstw państwowych	84
6.1. Wprowadzenie	84
6.2. Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	87
III. PODSTAWY PRAWNE PRYWATYZACJI ORAZ NADZÓR INSTYTUCJONALNY NAD PRZEKSZTAŁCENIAMI WŁASNOŚCIOWYMI	90
1. Ustawa o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych	90
1.1. Uwagi wstępne	90
1.2. Ścieżki prywatyzacji	91
1.3. Prywatyzacja kapitałowa	93
1.4. Sprzedaż przedsiębiorstwa	95
1.5. Wniesienie mienia pp do spółki	96
1.6. Leasing pracowniczy	97
1.7. Ocena funkcjonowania ustawy prywatyzacyjnej	98
2. Ustawa o komerccjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych	101
2.1. Uwagi ogólne	101
2.2. Komerccjalizacja	104
2.3. Komerccjalizacja z konwersją wierzytelności	106
2.4. Prywatyzacja pośrednia	107
2.5. Prywatyzacja bezpośrednia	108

2.5.1. Sprzedaż przedsiębiorstwa	110
2.5.2. Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki	111
2.5.3. Oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania	111
3. Inne możliwości przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych	113
3.1. Ustawa o narodowych funduszach inwestycyjnych	113
3.2. Prawo upadłościowe i ustawa o przedsiębiorstwach państwowych	114
3.3. Przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych	116
3.4. Przedsiębiorstwa państwowe gospodarki rolnej	117
3.5. Ustawa o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków	119
3.6. Pozostałe możliwości przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych	121
4. Instytucjonalne formy nadzoru państwa nad przebiegiem procesów prywatyzacji	122
4.1. Administracja centralna	122
4.2. Delegatury terenowe Ministerstwa Skarbu Państwa	124
4.3. Administracja wojewódzka	127
IV. PRYWATYZACJA POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW — RYS HISTORYCZNO-KRYTYCZNY	129
1. Okres do roku 1989	129
1.1. Uwagi wstępne	129
1.2. Początki koncepcji prywatyzacyjnych	130
1.3. Zmiany w sferze realnej gospodarki — spółki nomenklaturowe i skutki ustawy o działalności gospodarczej	134
2. Problemy prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w trakcie zmiany ustroju	140
2.1. Od „okrągłego stołu” do planu Balcerowicza	140
2.1.1. Problematyka prywatyzacji w trakcie obrad „okrągłego stołu”	140
2.1.2. „Plan grupy Beksiaka” i inne koncepcje reform własnościowych	140
2.1.3. Kwestie prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych a plan Balcerowicza	143
2.1.4. Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Przekształceń Własnościowych	145
2.1.5. Najwcześniejsze koncepcje przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych	147
2.2. Spory wokół kształtu ustawy prywatyzacyjnej	149
2.2.1. Projekt zespołu K. Lisa	149
2.2.2. Samorządowa koncepcja polskiej prywatyzacji	151
2.2.3. Przedłożenie rządowe	153
2.2.4. Praca Sejmu nad ustawą prywatyzacyjną	155
3. Okres pionierski prywatyzacji — lata 1990–1991	158
3.1. Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych w pierwszym roku planu Balcerowicza	158

3.2	Ministerstwo Przekształceń Własnościowych	161
3.3.	Okres rządu Jana Krzysztofa Bieleckiego	164
3.3.1.	Uwagi ogólne	164
3.3.2.	Prywatyzacja sektorowa i prywatyzacja restrukturyzacyjna	166
3.3.3.	Problem państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej	167
3.4.	Instytucje związane z prywatyzacją	169
3.4.1.	Rada Przekształceń Własnościowych	169
3.4.2.	Instytucje i funkcjonowanie rynku kapitałowego	169
3.4.3.	Fundacja „Centrum Prywatyzacji”	172
3.5.	Instytucje, które nie powstały	173
3.5.1.	Fundusz restrukturyzacji majątku państwowego	173
3.5.2.	Agencja mienia niechcianego i polikwidacyjnego	174
3.5.3.	Agencja prywatyzacyjna	176
V.	PROBLEMY I PROGRAMY PRYWATYZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W LATACH 1992–1997	179
1.	Przebieg prywatyzacji w latach 1992–1993	179
1.1.	Okres rządu Jana Olszewskiego	179
1.2.	Okres rządu Hanny Suchockiej	181
1.3.	Problem podziału kompetencji nadzorczych i prywatyzacyjnych	183
1.4.	Problem „złych długów” przedsiębiorstw państwowych	185
2.	Pakt o przedsiębiorstwie	187
2.1.	Geneza i przebieg prac nad Paktem o przedsiębiorstwie	187
2.2.	Cele i zawartość Paktu	188
2.3.	Uwagi końcowe	191
3.	Prywatyzacja w czasie rządów koalicji SLD–PSL	192
3.1.	Okres przed reformą centrum gospodarczego	192
3.2.	Prywatyzacja w ostatnim roku rządów koalicji SLD–PSL	194
3.3.	Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji — pierwsza wersja	198
3.4.	Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji — wersja ostateczna	200
3.5.	Uwagi końcowe	201
4.	Program narodowych funduszy inwestycyjnych	202
4.1.	Problem powszechnej prywatyzacji — rys historyczny	202
4.2.	Powstanie i struktura narodowych funduszy inwestycyjnych	206
4.3.	Alokacja spółek parterowych	208
4.4.	Dystrybucja świadectw udziałowych i ich debiut giełdowy	211
4.5.	Konsolidacja funduszy	212
4.6.	NFI na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych	213
4.7.	Wycena wartości NFI	215
4.8.	Podsumowanie	217
5.	Różne inicjatywy programowe	221
5.1.	Program SRP (Stabilizacja — Restrukturyzacja — Prywatyzacja)	221

5.2. Fundusze przemysłowe i regionalne	222
5.3. Problem uwłaszczenia i referendum uwłaszczeniowe	224
6. Zamierzenia prywatyzacyjne rządu koalicji AWS-UW	227
VI. PRZEBIEG I EFEKTY PROCESÓW PRZEKSZTAŁCENÍ WŁASNO- ŚCIOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH	231
1. Dane liczbowe	231
1.1. Wprowadzenie	231
1.2. Podstawowe dane za lata 1990–1997	232
1.3. Prywatyzacja pośrednia (kapitałowa)	234
1.4. Prywatyzacja bezpośrednia	238
1.5. Likwidacja przedsiębiorstw na podstawie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych	243
2. Efekty budżetowe i zobowiązania inwestycyjne	246
2.1. Uwagi ogólne	246
2.2. Prywatyzacja kapitałowa	247
2.3. Zobowiązania inwestycyjne i ich realizacja przy prywatyzacji kapitało- wej	250
2.4. Prywatyzacja bezpośrednia oraz likwidacja przedsiębiorstw	254
2.5. Koszty prowadzenia procesów przekształceń własnościowych	255
3. Mikroekonomiczne efekty prywatyzacji	257
3.1. Uwagi wstępne	257
3.2. Badania nad przebiegiem i efektami polskiej prywatyzacji IBnGR	257
3.3. Badania Głównego Urzędu Statystycznego	261
3.4. Badania delegatur MSP nad funkcjonowaniem spółek leasingujących	264
3.5. Restrukturyzacyjne skutki prywatyzacji (produkcja, technika, logistyka) — wyniki badań	267
3.6. Społeczne aspekty prywatyzacji	271
VII. ZAKOŃCZENIE	274
1. Uwagi ogólne	274
2. Dylematy początków transformacji	276
3. Zaniechania i błędy	280
4. Porównania zagraniczne	282
5. Co pozostało?	284
LITERATURA	288
Literatura podstawowa	288
Literatura uzupełniająca	293
INDEKS NAZWISK	296